

V prispevku, ki ga je predstavila 22. februarja 2025 (<https://www.youtube.com/watch?v=3MGt1UGsx9o&t=227s>), Sheila Jeffreys preverja, ali definicija spolnega nadlegovanja posebne poročevalke Združenih narodov za področje nasilja nad ženskami in dekleti, Reem Alsalem, pokriva tudi fetišistično vedenje moških, ko ti udejanjajo t. i. »spolni izraz« na delovnem mestu. Pri tem se osredotoči na eno od vprašanj, ki si jih pri pretresu problematike spolnega nadlegovanja zastavi Reem Alsalem, in sicer, ali je treba zaradi novih oblik oziroma spreminjajoče se dinamike spolno zaznamovanega nasilja nad ženskami in deklicami poglobiti naše razumevanje spolno zaznamovanih oblik nasilja.

Sheila Jeffreys s primeri ponazori, da prisotnost in obnašanje moških s spolno identiteto na delovnem mestu ustreza opredelitvi spolnega nadlegovanja, kot ga podaja United Nations' System Model Policy on Sexual Harassment (2020, 4):

»Sexual Harassment is any unwelcome conduct of a sexual nature that results in physical, psychological or sexual harm, that might reasonably be expected or be perceived to cause offence or humiliation, when such conduct interferes with work, is made a condition of employment or creates an intimidating, hostile or offensive work environment (...) In assessing the reasonableness of expectations or perceptions, the perspective of the person who is the target of the conduct shall be considered.«

Sledi prevod polovice prispevka, ki ga je naslovila »Spolno zaznamovano seksualno nadlegovanje žensk na delovnem mestu kot posledica izraza 'spolne identitete'«.

»Najprej nekaj o zgodovini transvestitstva, ki je večini izmed vas dobro znana, zato mi oprostite, da se ponavljam (...), ampak večini v krogih Združenih narodov to ni znano. Še dve desetletji nazaj so seksologi moške, ki se želijo pretvarjati, da so ženske, klasificirali kot transvestite (Lukianowicz, 1959; Burchard, 1965). Transvestitstvo se je obravnavalo kot obliko seksualnega fetišizma, ki moškim zagotavlja mazohistično seksualno vznburjenje, ko privzamejo obnašanje, ki ga pripisujejo podrejenemu razredu – ženskam. V preteklih desetletjih so se tako večinoma obnašali v zaprtih krogih, se ogledovali v ogledalu v kopalnici, v hotelskih sobah, ob koncih tedna, posvečenih prav takemu obnašanju, in v posebnih klubih. Tovrstno vedenje tedaj še ni bilo tako družbeno sprejemljivo, da bi se moški predajali svojemu fetišu v javnosti in na delovnem mestu.

V zadnjih desetletjih pa smo priča preoblikovanju popularnega in znanstvenega razumevanja transvestitstva v želji, da bi se prikrilo, da gre za seksualno parafilijo. Namesto tega se promovira ideja, da so moški, ki to počnejo, posebna vrsta ljudi, katerih možgani so ženskega spola in oni potemtaka ženske. Številni seksologi so spremenili svoje poglede in posvojili novo ideologijo oziroma te ne postavljajo pod vprašaj. Seksologi pa, katerih razumevanje tega obnašanja se ni spremenilo in še naprej menijo, da gre za seksualno obnašanje, so spremenili terminologijo in pogosteje kot o transvestitstvu zdaj govorijo o 'avtoginefiliji', ljubezni do sebe kot ženske (Blanchard, 1989).

V dobi interneta, številnih pornografskih strani in cvetoče porno industrije je močno naraslo število skupin, ki promovirajo in ustvarjajo to parafilijo (Jeffreys, 2014, 2022). Moški s to parafilijo so začeli s kampanjo v devetdesetih letih 20. stoletja, ko so želeli, da se jih obravnava kot izključeno manjšino, ki da ima pravico izraziti to, čemur so rekli 'spolna identiteta'. Zaradi te njihove kampanje se jih je vse pogosteje obravnavalo kot skupino, ki je upravičena do spoštovanja in zaščite v javnem prostoru, vključno z zakonodajo in vključitvijo v šport in na delovna mesta, ki so namenjena ženskam. Seksualno zadoščenje, ki so ga prej

dosegli s preoblačenjem pred ogledalom v kopalnici ali v fetiš klubu, lahko sedaj dosežejo v številnih okoljih, kjer se zadržujejo ženske.

Delovno mesto je eno izmed odrov, na katerih lahko izrazijo svoj seksualni fetiš. Njihove sodelavke s tem postanejo neprostovoljne udeleženke moškega seksualnega fetiša.

Čeprav ženske v raznovrstnih okoljih spolno nadlegujejo tako moški s spolno identiteto kot moški brez spolne identitete, se bom tu osredotočila na delovno mesto, ker sta diskriminacija žensk na delovnem mestu in zanemarjanje pravic žensk na delu zakonsko pokriti situaciji in veljata za resni oviri pri doseganju enakopravnosti žensk. Poleg tega so ženske v primeru spolnega nadlegovanja na delovnem mestu deležne zaščite, ki jim ni na razpolago v primeru drugih oblik spolnega nadlegovanja.

Na žalost nova oblika spolnega nadlegovanja, ki jo obravnavam tukaj in ki jo izvajajo moški, ko izražajo svoj 'družbeni spol', še ni priznana kot oblika spolnega nadlegovanja na delu. Ampak ta oblika moškega obnašanja ustreza definiciji spolnega nadlegovanja Združenih narodov, ker gre za izrazit primer 'nezaželenega obnašanja seksualne narave', ki se ga moški sedaj poslužujejo na delovnem mestu v škodo žensk. Povzroča 'fizično, psihološko ali spolno poškodbo', večinoma psihološko, in je primer 'žalitve ali poniževanja'.

Tukaj bom obravnavala tri oblike tovrstnega spolnega nadlegovanja. Za prvo obliko gre, ko moški izrazijo svoj 'družbeni spol' v tistih kontekstih na delovnem mestu, ki so tradicionalno namenjeni enemu spolu, da bi bilo zadoščeno dostojanstvu in zasebnosti žensk, na primer na stranišču in v garderobi. Primer druge oblike so situacije, kjer morajo delavke, na primer policistke ali varnostnice v zaporu, moške s spolno identiteto obravnavati, kot da so ženske (ko morajo na npr. preiskati moške prestopnike ali zapornike). Tretja oblika zadeva delavke, ki morajo delati skupaj z in s tem afirmirati sodelavce, ki se odločijo, da bodo izrazili svojo spolno identiteto na delovnem mestu.

1) V Veliki Britaniji so nedavno imeli dva primera prve oblike, ko so se medicinske sestre pritožile svojemu delodajalcu, da morajo deliti intimne prostore s temi moškimi. En primer je bil marca 2024, ko se je osem medicinskih sester v okraju Durham v VB pritožilo delodajalcu, da moški, ki niti ni 'spremenil' spola in je zelo moškega izgleda, vstopa v prostor, kjer so se sestre dvakrat dnevno preoblačile. Višje zdravstveno osebje jim je reklo, da jih je treba 'na novo podučiti'. Ker medicinskih sester niso podprli, so te junija 2024 tožile bolnišnico zaradi spolnega nadlegovanja in spolne diskriminacije, saj smernice bolnišnice 'trans ženskam' omogočajo uporabo ženskih garderob (Mortimer, 20. november 2024).

V drugem primeru je medicinska sestra na Škotskem prijavila delodajalca, ker je morala deliti garderobo z zdravnikom. Delodajalec ji je odvrnil, naj se kar ona preoblači v sobici za odlaganje šare. O tožbi te sestre, Sandre Peggie, se presoja v teh tednih, cela Škotska spremlja dogajanje. Peggie je trideset let delala za škotsko Nacionalno zdravstveno službo (NHS), ko se je zdravnik, ki si pravi Beth Upton, začel pretvarjati, da je ženska in uporabljati žensko garderobo (Sanderson, 16. februar 2025). Upton ni imel certifikata, ki bi priznaval 'njegov družbeni spol'. Preprosto gre za moškega, ki se je odločil, da bo posnemal žensko, in se niti ni skrival za legitimnostjo, ki bi mu jo lahko dal nesmiselni certifikat.

Peggie je bilo neprijetno, da se mora preoblačiti v isti garderobi kot moški. Ob dveh priložnostih je preprosto odšla, ko je videla, da je bil on notri. In njega je to zmotilo. Ob drugi priložnosti, ko je imela močno menstruacijo (kar je precej pogosto, ko ženska vstopa v

menopavzo) in jo je skrbelo, da bo s krvjo popacala svojo delovno uniformo, je vseeno najprej odšla v žensko garderobo. Ko je videla, da je tam Upton, mu je rekla, da ne bi smel biti tam. Kmalu za tem se je dr. Upton uradno pritožil, češ da ga je Peggie nadlegovala in da je s tem zagrešila sovražno dejanje. Suspendirali so njo, ker da naj bi zdravnik imel pravico do uporabe ženske garderobe. Dejansko to niti ni res, saj je bolnišnica pravno obvezana, da zagotovi spolno ločene garderobe. Peggie je tožila Uptona in upravo NHS (...) obravnava se bo nadaljevala julija. (...)

Ta primer je zelo pomemben, ker je izredno nazorno pokazal, da gre za novo obliko spolnega nadlegovanja žensk na delovnem mestu. Ustvarja sovražno okolje in lahko vodi, kot je pokazal ta primer, k pregonu delavke, ki se pritoži zaradi nadlegovanja.

Njeni delodajalci jo še naprej preganjajo. V NHS Fife so določili datum, ko bodo Peggie zaslišali zaradi očitane neprimerne vedenja, zanemarjanja dolžnosti do pacientov in uporabe 'napačnih' osebnih zaimkov za dr. Uptona. Grozi ji odpust. Ampak nadlegovanja s tem še ni bilo konec. Skupina, ki podpira zdravnika transvestita, je zaradi 'načrtnega nadlegovanja' v obliki rabe 'napačnih' osebnih zaimkov policiji prijavila časnik *Scottish Daily Express*, ki si je pri poročanju o tej sodni obravnavi zdravnika drznil imenovati moški (Borland, 16. februar 2025).

2) Druga vrsta spolnega nadlegovanja zadeva delavke, ki so pod pretvezo, da je moški v resnici ženska, ker ima 'žensko spolno identiteto', prisiljene, da se intimno dotikajo moškega telesa. (...)

3) Za tretjo vrsto spolnega nadlegovanja na delovnem mestu zaradi moških s spolno identiteto pa gre preprosto že zaradi njihove prisotnosti, ki številne ženske skrajno moti. Ko gre za podobno obnašanje, ki se mu danes običajno reče 'blackface' (ko si belci počrtnijo obraz in zasmehujejo temnopolte), družba tega vedenja ne šteje več za sprejemljivega. To vedenje velja za rasistično in žaljivo za pripadnike etničnih manjšin. Nikakor ne bi bilo sprejemljivo na delovnem mestu.

Ko pa moški izražajo svojo 'žensko spolno identiteto', se pa njihovo početje zdi ne le sprejemljivo na delovnem mestu, ampak celo dobrodošlo in se ga delavkam vsiljuje pod pretvezo ustrezne etike obnašanja na delovnem mestu. Delavke so prisiljene sprejemati moške, ki se seksualno vznemirijo s posnemanjem tega, kar je po njihovem mnenju izraz njihovega notranjega ženskega spola. Transvestite dodatno vznemirja dejstvo, da jih sodelavke 'afirmirajo', ko jih naslavljaajo z njihovimi ženskimi imeni in ženskimi osebnimi zaimki in ko morajo poslušati o njihovi 'ženskosti'. Nekateri izmed teh moških se na primer tudi pretvarjajo, da imajo menstruacijo. Posnemanje ženske biologije je eden od vidikov avtoginefilije (Blanchard, 1989).

Tovrstno moško obnašanje lahko ženske spravi v neprijetni in stresni položaj, zato bi se ga moralo vključiti v definicijo spolnega nadlegovanja. Mnoge ženske se ne le ne morejo pritožiti zaradi tovrstnega vedenja, ampak jih smernice delodajalca lahko celo prisilijo, da tovrstno obnašanje pozdravljajo kot dobrodošlo.«

Sex-based sexual harassment of women in the workplace that is caused by the expression of 'gender identity' © Sheila Jeffreys, 2025